

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozlowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

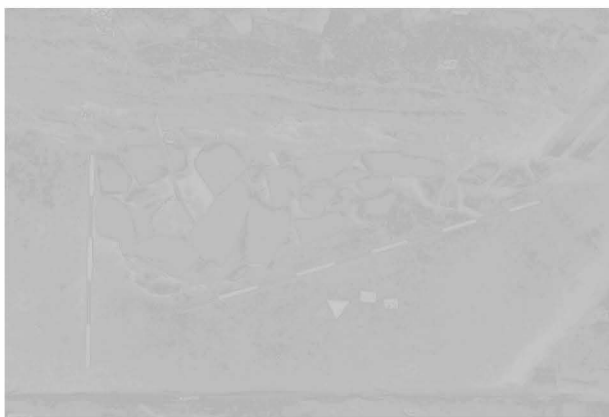
Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 110: Ulice Mezi Trhy–Dolní náměstí. Sonda S6, Kamenný kanálek ukončený malou nádržkou. Abb. 110: Opava. Mezi Trhy Str.–Dolní Platz. Der Suchschnitt S6. Der Steinkanal mit kleinem Sammelbecken abgeschlossen.

strukce z vodorovně položených trámů zajištěných kolíky, která byla překryta 0,4 m silnou vrstvou přepálené mazanice a jílu. Zánik této menší dřevěné stavby lze podle keramických nálezů předpokládat pravděpodobně někdy v druhé polovině 14. až počátkem 15. stol. Výše ležel sled několika pozdně středověkých vrstev, který přecházel v raně novověké planýrky. Stratigrafii uzavíraly novověké uloženiny v povrchové části, představované již poválečnými destrukcemi a navážkami. Při bázi novověké části souvrství byly zachyceny dvě odpadní jímky čtvercového půdorysu s dřevěným bedněním, obsahující množství celých keramických nádob. Jímka s. j. 524 byla narušena novověkou cihlovou zdí s patrným vynásecím obloukem, která souvisela s dvorním traktem domu Mezi Trhy č. 3. Druhá jímka s. j. 526 stejné konstrukce byla v superpozici nad starší jímkou s. j. 531, opět porušenou základovou kamennou zdí dvorního traktu sousedního domu Mezi Trhy č. 1. Do výplně jímky byla zaražena pilota, staticky zajišťující základovou spáru. Všechny odpadní jímky lze datovat do 14.–15. století (obr. 109).

Vzájemně propojené sondy S6/08 a S7/08 byly situovány v diagonále protínající lichoběžníkový dvorek domu Dolní nám. 2, který byl rovněž po r. 1945 demolován a nahrazen historizující novostavbou. Při severním okraji sondy S7/08 bylo zachyceno masivní základové zdivo severního křídla dvorního traktu zmiňovaného domu, v sondě S6/08 pak bylo v podobě destrukce zaznamenáno i zdivo křídla západního. V obou sondách bylo dosaženo podloží s dochovaným půdním horizontem, opět se stopami pravěkých sídlištních aktivit, následovaly vrstvy obsahující keramiku 12./13.–poč. 13. stol. V rámci výše uloženého vrcholně středověkého (13.–15. stol.) souvrství se nacházelo množství kulových jamek, destrukce proutěného plotu a snad i dřevěné stavby, a také kamenný odvodňovací kanálek s kvadratickou vpustí či rezervoárem, jehož zásyp obsahoval masivní keramické fragmenty grafitových zásobnic (obr. 110). V sondě S7 byl zachycen okraj velkého oválného nebo kruhového objektu, zahlubněného až do podloží. Výkop může být interpretován jako těžební jáma na spras, která byla používána jako omazávka stěn dřevohliněných domů. Jáma byla po splnění svého účelu zhruba na konci 14. století zasypána

odpadem. Na rozhraní středověké a novověké části stratigrafie bylo v sondě S6/08 zachyceno ústí odpadní jímky čtvercového půdorysu s výdřevou. Ve dně této jímky bylo identifikováno přemístěným podložím utěsněné ústí starší jímky obdélného půdorysu. Výstavba svrchní jímky spadá dle dendrodat do závěru 15. stol. V severovýchodní části sondy S7/08 byl po rozebrání základového zdiva severního křídla domu odryt do země zapuštěný sud, bohužel pouze torzovitě dochovaný.

Sonda S8/08 se nacházela v místě severního křídla domu Dolní nám. č. 2. Středověké souvrství (13.–15. století) zde sestávalo ze sledu několika požárových vrstev a spáleništních planýrek, podobný charakter vykazovala i výplň rozměrného objektu s přímoúhelnou stěnou, zachycenou při východním okraji sondy.

Lze shrnout, že předstihový archeologický výzkum přinesl cenná data k vývoji hned několika městišť, nacházejících se ve velmi exponovaném prostoru lokálního jádra Opavy. Poloha jednotlivých sond ve středních a zadních částech dotčených parcel odpovídala i zjištěná nálezová situace, představovaná především odpadními jímkami a dalšími objekty hospodářského charakteru, jejichž místo od přelomu středověku a novověku postupně zaujímaly dvorní trakty a křídla jednotlivých domů. Výzkum je nyní ve stadiu zpracování; očekáváme, že chronologii upřesní zejména analýza získaných dendrodat a početných nálezových souborů.

Marek Kiecoň, František Kolář, Pavel Malík,
Michal Zezula

Resumé

Opava (Kataster Opava-Město, Bez. Opava), Mezi Trhy Str., Parz. Nr. 363, Dolní Platz, Parz. Nr. 357/2. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KATEŘINKY, OKR. OPAVA)

„Dolní pole“. Doba hradištní. Sídliště. Záchraný výzkum.

V době od prosince 2007 do konce ledna 2008 proběhl na katastru Kateřinek v poloze Dolní pole záchraný archeologický výzkum spojený s výstavbou obchodního centra. Při archeologických pracích byla zkoumána část polykulturního sídliště. Mimo jiné zde byla zachycena mělká jáma (max. 0,15 m) téměř oválného půdorysu (1,8 × 0,85 m), která byla vyplněna šedohnědou prachovou hlínou s obsahem uhlíku a mazanice. Ve výplni objektu se nacházela rovněž keramika odpovídající mladší či pozdní době hradištní.

Jiří Juchelka

Resumé

Opava (Kataster Kateřinky, Bez. Opava), „Dolní pole“. Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.